

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Katrin Leemet
Maaelu Teadmuskuskeskus
Katrin.Leemet@metk.agri.ee

Teie 28.01.2025

Meie 06.02.2025 nr 2.3-8/25/313-2

Vastus nõudekirjale

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise seoses Maaelu Teadmuskeskuse (METK) poolt läbiviidavate uuringutega. Nimelt viib METK läbi erinevaid uuringuid Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile (REM-le) sh poliitikakujundamise eesmärgil ning sellest tulenevalt soovite teada, millised on reeglid poliitikakujundamise uuringutele. Pöördumises toote välja ühe uuringu ja selgitate: „*Tegemist on käibemaksuga seotud uuringuga. METK plaanib teha ettevõtetele intervjuusid, need anonümiseerida ning kasutada Statistikaameti ning muid käibemaksuga seotud avalikke andmestikke. Soovime kindlust, et tegutseme selle uuringu läbiviimisel õigesti.*“

Pöördumisest tulenevalt selgitan, et Andmekaitse Inspeksioon teostab järelevalvet isikuandmete kaitse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides, isikuandmete kaitse üldmääruses (IKÜM) sätestatud nõuete ning muudes seadustes isikuandmete töötlemisele kehtestatud nõuete täitmise üle.¹ Isikuandmeteks on sellised andmed, mille kaudu on võimalik konkreetset füüsilist isikut otseselt või kaudselt tuvastada. Seega on isikuandmete määramisel oluline küsida: kas nende andmete põhjal on võimalik füüsilist isikut otseselt või kaudselt tuvastada.

Juriidilise isiku andmed ei ole isikuandmed. Andmekaitse reeglid kohalduvad ainult füüsiliste isikute andmetele. Küll aga tuleb siiski meeles pidada, et kõigi äriühingutega seotud füüsiliste isikute andmed (nt nimi, isikukood, sünniaeg) on isikuandmed ning seega ka isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalas.

Poliitikakujundamise eesmärgil tehtava uuringu puhul on Andmekaitse Inspeksiooni roll sätestatud isikuandmete kaitse seaduses. Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 6 kohaselt on vajalik AKI kooskõlastus, kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4) või kui tegemist on täidesaatva riigivõimu uuringu või analüüsiga, mis viiakse läbi poliitika kujundamise eesmärgil (IKS § 6 lg 5). Tavapäraste isikuandmetega tehtavad uuringud ei vaja Andmekaitse Inspeksiooni kooskõlastust. Andmekaitse Inspeksiooni kooskõlastust ei vaja ka need uuringud, kus isikuandmeid üldse ei töödelda.

Olukorras, kus ministeerium tellib poliitikakujundamise eesmärgil tehtava uuringu, siis on asutus tellijana vastutav töötleja. Uuringufirma või muu asutus, kes ministeeriumi tellimusel uuringut läbi viib, on volitatud töötleja. Uuringu taotlusvormi peab allkirjastama ministeerium.

Kui selgub, et vastavalt uuringule ning selles töödeldavale andmekoosseisule on vajalik esitada Andmekaitse Inspeksioonile taotlus uuringu läbiviimiseks (või varasema taotluse andmekoosseisu muutmiseks), mis vajab AKI kooskõlastust, siis tuleb esitada taotlus

¹ Isikuandmete kaitse seaduse § 56 lõige 1.

inspektsioonile vastavalt juhistele, mida on selgitatud siin:
<https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmed-uuringutes#taotluseesitamine>.

Soovitan tutvuda selle vormiga, kuna see annab sisulise ülevaate, millist informatsiooni ja milliseid andmeid kooskõlastuse saamiseks tuleb Andmekaitse Inspektsioonile esitada.

Oluline ongi see, et esmalt tuleb Teil endal teha kindlaks, milliseid andmeid uuringus täpselt ikkagi töödeldakse, sh milline on täpne andmete koosseis ning kust neid andmeid kogutakse. Tähele tulebki panna, et väga harva on andmed anonüümsed, pigem on andmed pseudonümiseeritud ning sellisel juhul on tegemist ikkagi isikuandmete töötlemisega.

Ja kui andmetöötlustest tulenevalt selgub, et Andmekaitse Inspektsioonilt on kooskõlastust vaja taotleda, siis peab selle taotluse allkirjastama Regionaal-ja Põllumajandus Ministerium.

Kordan, Andmekaitse Inspektsiooni kooskõlastus on vajalik IKS § 6 lg 4 või 5 sätestatud juhtudel ehk juhul, kui uuring põhineb eriliiki isikuandmetel ning valdkonnas puudub eetikakomitee või kui tegemist on täidesaatva riigivõimu uuringu või analüüsiga, mis viiakse läbi poliitika kujundamise eesmärgil. **Pöördumises välja toodud informatsiooni pinnalt ei saa AKI ammendavalt öelda, kas uuringuks on vaja AKI kooskõlastust või mitte.**

Loodan, et selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist
peadirektori volitusel